

Слепцов О. С.¹, Куковальська Н. М.², Ніканоров С. О.³, Новосад І. Г.⁴, Кириленко В. В.⁵, Павлова С. В.⁶, Трофимчук С. М.⁷, Троценко Є. Ю.⁸, Базирін А. В.⁹, Лазарева В.¹⁰, Чикунова Д.¹¹

¹ Завідувач кафедри Основ архітектури та архітектурного проектування, Київський національний університет будівництва і архітектури, доктор архітектури, професор, президент Академії архітектури України, Київ

o.sleptsov@me.com,

orcid.org/0000-0001-5441-5453

² Професор кафедри Основ архітектури та архітектурного проектування, Київський національний університет будівництва і архітектури, генеральний директор Національного заповідника «Софія Київська»

³ доцент, кандидат архітектури кафедри Основ архітектури та архітектурного проектування, Київський національний університет будівництва і архітектури, Київ

nikanorov2017@ukr.net

⁴ доцент, кандидат архітектури кафедри Основ архітектури та архітектурного проектування, Київський національний університет будівництва і архітектури, Київ

novosad.ig@knuba.edu.ua

orcid.org/0000-0002-6858-4677

⁵ Перший заступник генерального директора Національного заповідника «Софія Київська», Київ

⁶ Головна архітекторка Національного заповідника «Софія Київська», Київ

⁷ Асистент кафедри Основ архітектури та архітектурного проектування, Київський національний університет будівництва і архітектури, Київ

trofymchuk.sm@knuba.edu.ua

orcid.org/0000-0002-6723-603X

⁸ Студентка гр. АРХ-14А кафедри Основ архітектури та архітектурного проектування, Київський національний університет будівництва і архітектури, Київ

⁹ Студент гр. АРХ-14А кафедри Основ архітектури та архітектурного проектування, Київський національний університет будівництва і архітектури, Київ

¹⁰ Студентка АРХ-14Б кафедри Основ архітектури та архітектурного проектування, Київський національний університет будівництва і архітектури, Київ

¹¹ Студентка АРХ-14Б кафедри Основ архітектури та архітектурного проектування, Київський національний університет будівництва і архітектури, Київ

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ СТУДЕНТІВ ПЕРШОГО КУРСУ НА ТЕРИТОРІЇ СОФІЇ КИЇВСЬКОЇ

© Слепцов О. С., Ніканоров С. О., Новосад І. Г., Кириленко В. В., Павлова С. В., Трофимчук С. М., Троценко Є. Ю., Базирін А. В., Лазарева В., Чикунова Д., 2023

<https://doi.org/10.32347/2519-8661.2023.26-27.86-105>

Анотація. В статті проведено аналіз підсумків учбової обмірно-проектної роботи на території Національного заповідника "Софія Київська" студентів першого курсу кафедри Основ архітектури та архітектурного проектування КНУБА. Були описані структура студентської роботи та методика її виконання, зібрані зразки студентських робіт та відгуки щодо виконання завдання. Отримані результати мають на меті фіксацію найбільш вдалих прийомів та засобів навчального процесу, покликані вдосконалювати його у майбутньому.

Ключові слова: Софія Київська, практика, обміри, кроки, реконструкція.

Керівники практичних занять:

Завідувач кафедри Основ архітектури та архітектурного проектування, доктор архітектури, професор, президент Академії архітектури України Слєпцов Олег Семенович; доцент, кандидат архітектури Новосад Ірина Геннадіївна; доцент, кандидат архітектури Ніканоров Сергій Олександрович; асистент Трофимчук Сергій Михайлович.

У рамках продовження плідної співпраці кафедри Основ архітектури та архітектурного проектування (ОАіАП) Київського національного університету будівництва і архітектури (КНУБА) з Національним заповідником «Софія Київська», а саме пані Куковальською Н.М., колективом викладачів та студентів першого курсу була проведена творча учбова робота – обміри та навчальні пропозиції щодо реконструкції фрагментів фасадів і благоустрою території з використанням малих архітектурних форм.

З 2016 року викладачі кафедри ОАіАП запропонували вдосконалити програму практичних занять для студентів. До занять була включена творча проектна складова, для кращого розуміння студентами майбутньої професії. Одночасно з обмірами передбачалось надання проектних пропозицій з розробкою малих архітектурних форм та деталей. Керівництво заповідника надало актуальні завдання, які потребують вирішення, а також представило простір для суто навчального проектування [1].

Виконання навчального завдання з обмірів фрагменту пам'ятки архітектури включило такі основні етапи:

- вивчення відомостей про пам'ятку архітектури та її частини;
- фіксацію поточного стану пам'ятки та формування детальних креслень;
- художнє представлення об'єкта в його історичному контексті;
- пошук архітектурних особливостей та унікальних рис об'єкта;

Під час практичних занять студенти працювали над реальними об'єктами, вирішуючи як учбові так і прикладні задачі.

Метою обмірно-проектної практики стали:

- знайомство із професією архітектора та підготовка до подальшого навчання;
- поглиблення знань історичної архітектурної спадщини України;
- розуміння принципів роботи різних будівельних технологій, матеріалів та конструктивних рішень;
- отримання навичок передпроектного ознайомлення та аналізу архітектурного об'єкту;
- надання реальних пропозицій щодо музеєфікації на пам'ятках архітектури, здійснення учбового проектування та реконструкції в межах навчальних завдань;
- отримання досвіду захисту власної авторської ідеї. Презентація її графічного оформлення та усна доповідь перед комісією.

Методика виконання практичних занять з обмірів та проектних пропозицій на об'єкті та дистанційно.

Кроки фрагменту пам'ятки архітектури (рис.1). можуть виконуватись на об'єкті або дистанційно. Робота над кроками обміру фрагменту пам'ятки архітектури починається з визначення вектору розвитку композиції фасаду. Частіше використовується вертикальна компоновка аркушу, рідше – горизонтальна. Нанесення зображення виконується в масах, без використання креслярських приладів, "від руки", графітним олівцем НВ формату. Для виконання роботи з кроків фрагменту пам'ятки архітектури необхідно підготувати аркуш А3 або А2 формату та дотримуватися наступної послідовності **компоновання**:

- нанесення ліній рамки листа, відступаючи по 5 міліметрів від кожного краю аркушу;

- розміщення та написання по центру у верхній частині аркуша назви роботи "КРОКІ ОБМІРУ ФРАГМЕНТУ ПАМ'ЯТКИ АРХІТЕКТУРИ" шрифтом антиква;
- розміщення та написання підпису роботи під назвою або в нижній частині аркуша. Підписуються прізвище, ім'я та по-батькові виконавця роботи, а також керівників;
- зображення фрагменту фасаду пам'ятки архітектури, також відповідних йому плану та розрізу з акцентом на конструктивних особливостях об'єкта. На плані показуються усі видимі елементи, що знаходяться нижче площини розрізу;
- після нанесення фасаду, плану та розрізу - проводиться нульова лінія. Нульова лінія є слідом горизонтальної січної площини плану, вона наноситься так, щоб перетнути віконні та дверні прорізи на фасаді. Нульова лінія має розміщуватися на одному рівні для кожного члена бригади, що займається обмірами в межах однієї ділянки. Горизонтальна нульова лінія використовується для прив'язки горизонтальних та вертикальних розмірів;
- після виконання попередніх етапів на фасадній частині кроків обирається архітектурна деталь, обводиться рамкою та супроводжується виноскою із позначенням "Деталь А". Деталь зображується на вільному місці аркуша у збільшеному масштабі, супроводжується відповідним підписом - "Деталь А".

Деталізація графіки є наступним етапом виконання роботи. На фасаді кроків, графітним олівцем позначаються усі дрібні елементи: цегляну кладку, віконні та дверні отвори, з усіма наявними фільонками, штапиками, ручками, петлями, вітровими дошками, полотнами, склом та іншими елементами. Аналогічно все позначається на розрізі та плані, відповідно до зображень на основній частині роботи, враховуючи конструктив елементів. Також виконується максимальна деталізація та промальовка деталі, в обраному для неї місці.

Для надання графіці інформативності використовуються лінії різної товщини:

- основна лінія застосовується для позначення усіх видимих контурів елементів. Має товщину від 0.5 до 1.4 мм, виконується «простим» графітним олівцем формату НВ;
- лінія розрізу товща у півтора рази за основну, використовується для позначення елементів, що належать січній площині плану або розрізу, виконується «простим» олівцем формату НВ або більш м'яким, для виділення її серед інших ліній;
- лінія землі є найтовщою в роботі, позначається на розрізі, показує ухил відмостки та загальний ухил ділянки біля фасаду. Лінія землі виконується «простим» олівцем формату НВ, або м'якшим;
- лінія обриву розташовується в місцях обриву плану або розрізу, для того, аби умовно пропустити частини, які мають постійні габарити, або габарити яких виходять за межі робочого простору. Позначається простим олівцем формату НВ, товщина лінії сягає від одної третьої до половини від товщини основної лінії;
- розмірні лінії мають товщину меншу за товщину основної лінії але більшу за лінію обриву, використовуються для розстановки розмірів, виконуються «простим» олівцем формату НВ або твердішим;
- допоміжні лінії це тонкі лінії побудови, які можуть залишатися на роботі. Вони допомагають читати крокі та креслення, виконуються «простим» олівцем формату НВ або твердішим;

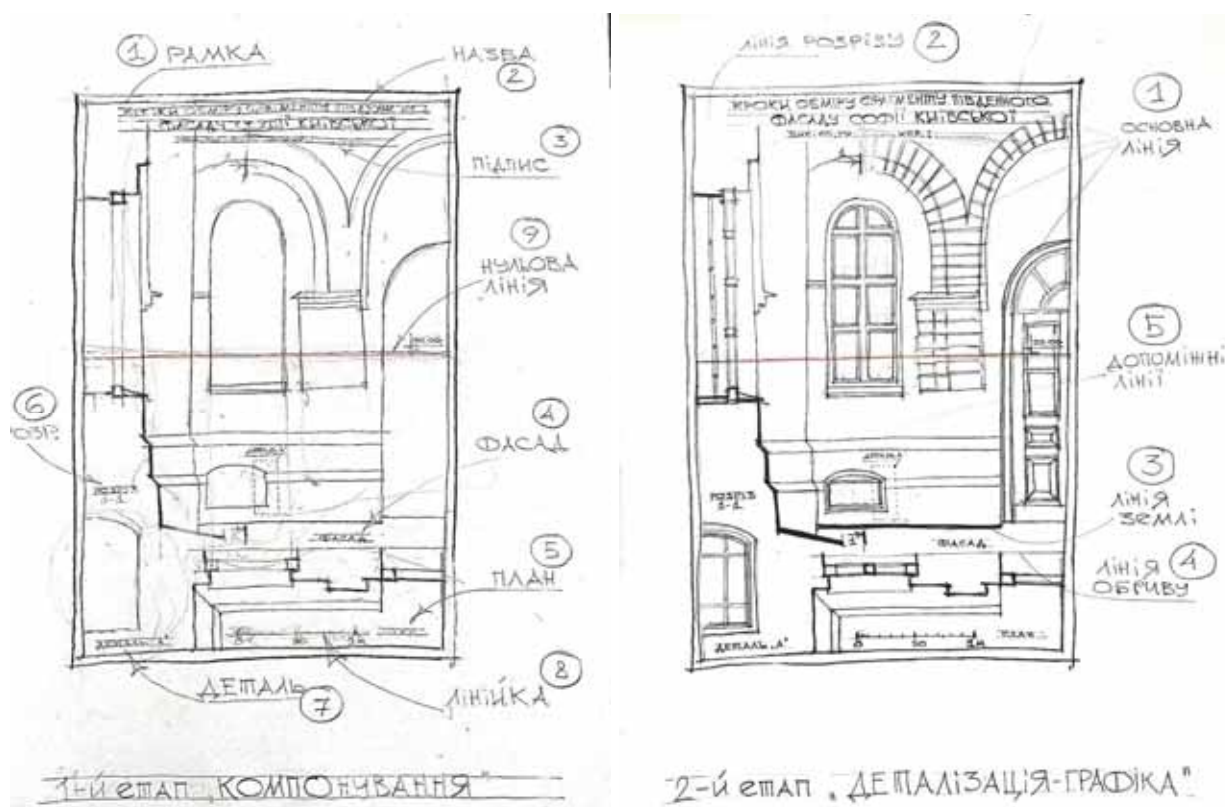

Рисунок 1. Схема початкових етапів виконання кроків

Етап нанесення розмірів є фінальним етапом роботи над першим аркушем "Кроки обміру фрагменту пам'ятки архітектури" (рис. 2). Виконується простим олівцем формату НВ із використанням шрифту антиква. Розміри класифікують їх за наступним принципом:

- Відмітки висот. Важливі розміри, які в подальшому переносяться на креслення, розмірні величини фіксуються в метрах, вертикально від нульової червоної лінії - угору з плюсом, вниз з мінусом. Розміщуються частіше за все біля розрізу, на одній повздовжній осі;
- вертикальні розміри. Складаються з трьох вертикальних лінійних ланцюжків. На першому знаходяться дрібні розміри деталей, які виносяться з лінії розрізу. На другому - більш узагальнені, розміри членування форм. Виконується для загального розуміння габаритів окремих елементів роботи. Третій ланцюжок містить один загальний розмір вимірюваної ділянки. Є необхідним на будь-якій роботі з обмірів, для виокремлення всієї довжини ділянки;
- горизонтальні розміри. На прикладі обраний горизонтальний вектор, який перетинає фасад на 50 см нижче від нульової лінії. За принципом, використаним у позначенні вертикальних розмірів, виконуються три горизонтальних розмірних ланцюжки, на які виносяться дрібні, загальні та один спільний розмір з нульової лінії. Використовуються для подальшого креслення, завдяки прив'язкам до вертикальних розмірних ланцюжків;
- виносні розміри. В умовах недостатньої кількості місця використовуються виносні полочки для позначення розмірів;
- діагональні розміри використовуються для формування більш точної картини обмірів, допомагають зафіксувати кривизну вимірюваних елементів та уточнюють подальшу роботу з креслення;
- обміри виконуються студентами із дотриманням правил безпеки та заходів щодо не пошкодження фасадів пам'яток архітектури. Для обмірів можуть бути використані рулетки, лазерні далекоміри, водяні та лазерні рівні;

- за дистанційної форми навчання допустимим є визначення розмірів за допомогою фотографії (фотоматеріали надаються викладачами);
- отримані під час обмірів розмірні значення наносяться на крокі, на заздалегідь підготовлені розмірні ланцюжки, відмітки висот тощо [2,3].

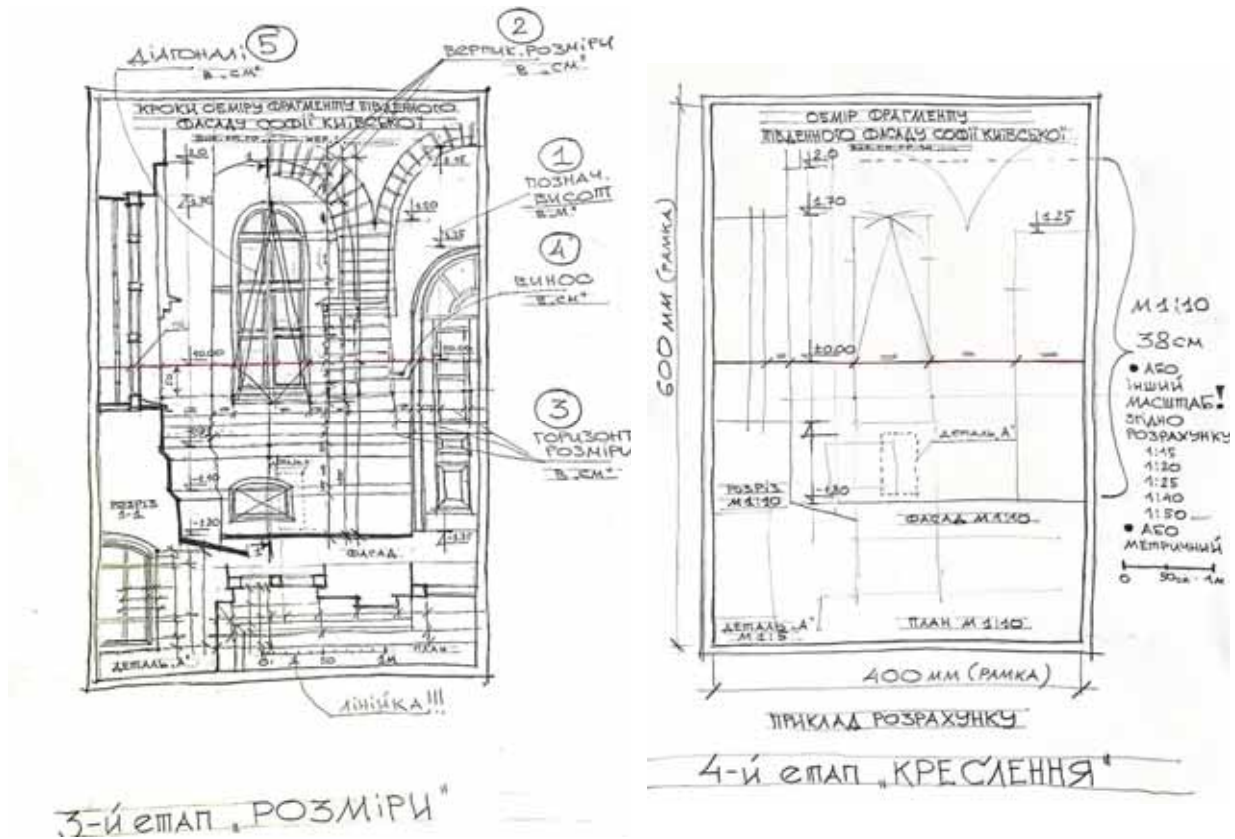

Рисунок 2. Схема етапів виконання кроків та креслення

Етап креслення фрагменту пам'ятки архітектури виконується після кроків на форматі А2. Дана частина завдання полягає у формуванні ортогональних проєкцій фасаду, плану та розрізу в установленому студентом масштабі. Відповідно до отриманої інформації та обмірного малюнка (кроків) виконується креслення даного об'єкту. Це завдання може бути виконано як в аудиторії, так і в якості домашнього завдання. Для цього мають бути зазначені всі розміри та позначки на кроках. Нанесення креслення на відміну від кроків робиться за допомогою, циркуля, лінійок та трикутників. Робота виконується в такій послідовності:

- нанесення рамки листа;
- нанесення назви;
- нанесення підпису;
- Визначення масштабу. Для цього необхідно зафіксувати повну висоту та ширину і підібрати стандартний масштаб (1:15, 1:20, 1:25). Якщо жоден із масштабів не підходить, можна використовувати метричний метод (масштабну лінійку). Для деталі необхідно визначити окремий масштаб;
- фіксація нульової лінії;
- перенесення всіх розмірів з нульової лінії кроків на нульову лінію креслення;
- формування в тонких лініях, в масах, основних розмірів фасаду;
- деталізація фасад;

- позначення розмірів. На кресленні треба позначати лише відмітки висот і розміри, які зафіксовані на нульовій лінії;
- вказування масштабу.

По завершенні роботи над кроками та кресленням студенти виконують малюнок фрагменту фасаду пам'ятки архітектури, формують реферат щодо виконання своєї курсової роботи, готують усну доповідь перед комісією (рис. 3).

Рисунок 3. Схема організації курсової роботи «Обмір фрагменту фасаду»

Виконання завдання архітектурно-проектної практики студентів першого курсу полягає у здійсненні обміри фрагменту фасаду або ділянки території з подальшою розробкою ескізної проектної пропозиції щодо її благоустрою, музеєфікації або реконструкції (в межах учбового завдання). Робота виконується на об'єкті індивідуально або групою, в залежності від об'єму завдання, на двох аркушах формату A2, закріплених на планшетах. Її особливістю є використання студентами основ ергономіки та нормативної бази при проектуванні малих архітектурних форм. Завдання з обмірно-проектної практики, фінальне завдання першого курсу, є введенням у творчий процес архітектурного проектування, містить наступні етапи:

- вибір об'єкта або ділянки для виконання роботи;
- збір інформації про об'єкт, його історію, архітектурні та конструктивні особливості;
- ескізний пошук студентської пропозиції благоустрою, музеєфікації, реконструкції тощо.

Наприклад, реконструкція вхідної групи в будівлю, благоустрій сходів або створення майданчика для відпочинку у парковій зоні тощо;

- виконання реферату включає оформлення зібраних відомостей про об'єкт, аналогічних цікавих вирішень подібних задач, посилань на нормативну базу тощо. В рефераті повинні бути присутні замальовки архітектурних елементів із розстановкою нормативних розмірів;

- крокі виконуються на половині аркуша, закріпленого на планшеті формату A2;

- обміри – виконуються на об'єкті із дотриманням правил та заходів безпеки, за дистанційної форми навчання, по фотографії наданій викадачами;
- креслення із студентською проектною пропозицією виконуються на другій половині аркуша, закріпленого на планшеті формату А2. Студентська пропозиція видяється кольором (наприклад, синім олівцем) на тлі креслення існуючого об'єкта. Креслення виконується у визначеному студентом масштабі за допомогою графітних олівців;
- фінальним етапом «Архітектурно-проектної практики» є виконання малюнку на форматі А2. Робота над малюнком допустима у будь-якій техніці та матеріалах: графіка, акварель, пастель тощо. Завдання полягає у виразній презентації проектною пропозиції та оточення [4,5,6].

ФРАГМЕНТИ СТУДЕНТСЬКИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ХОДІ ОБМІРНИХ РОБІТ

Трапезна (Тепла, або Мала Софія). Вик. ст. гр. АРХ-14А Сотникова Софія

Трапезна або тепла Софія – одна з важливих складових ансамблю Софійського собору. Пам'ятка датується XVIII-XIX ст. Центральна частина трапезної двоповерхова, з півночі та півдня – одноповерхова. Будівля зведена на залишках не відомої споруди більш раннього періоду, від якої до сьогодні залишився підвал із цегляним циркульним склепінням. Архітектурні форми трапезної роблять її цінною пам'яткою української барокової архітектури» [7].

Дзвіниця. Зліва направо вик. ст. гр. АРХ-14А Юр'єва Марина, Фрунза Альона

Висота дзвіниці 76 метрів основа розміром 20 на 14 метрів. Кам'яна дзвіниця була збудована в 1699–1706 роках за часів гетьмана Івана Мазепи у стилі українського бароко. Будівля мала три яруси, пізніше стала чотирьохярусною. Два нижні яруси в плані чотирикутні, два верхні – восьмикутні. Над ними височіє грушоподібна баня увінчана маківкою з хрестом.

Вхідна група північного фасаду Софійського собору. Вик. ст. гр. АРХ-14А Григор'єв Єгор

**Фрагмент вхідної групи північного фасаду Софійського собору.
Зліва направо вик. ст. гр. АРХ-14А Базирін Артем, Троценко Єлизавета**

Опрацьований фрагмент фасаду потинькований, стіни побілені, укріплені потужними контрфорсами. Ділянка містить три вікна, двері та контрфорси. На частині стіни відкрито кладку XI ст., муровану цегли-плінфи та бутового каменю на вапняно-цем'янковому розчині [8].

Вхідна група до Бурси. Вик. ст. гр. АРХ-14Б Чикунова Дар'я

Бурса, пам'ятка українського бароко (XVIII-XIX ст.), розміщена в північно-західній частині ансамблю споруд Софійського собору, паралельно північному фасаду Софійського собору.

ПРИКЛАДИ РОБІТ СТУДЕНТІВ

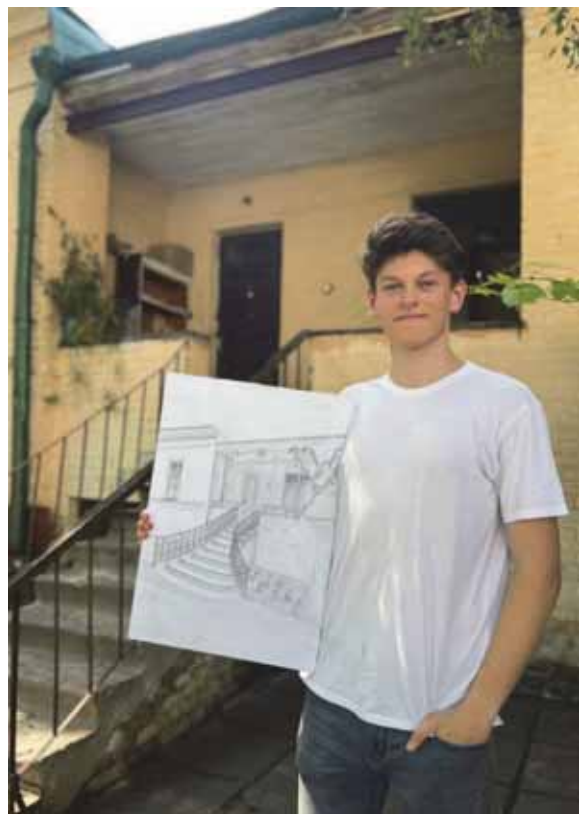
Купрієнко Софія

Мельник Маргарита

Троценко Єлизавета

Базирін Артем

Гармаш В'ячеслав

Павліченко Павло

Драгальчук Дар'я

Зимін Кирило

Мельничук Михайло

Галушка Софія

Чайка Юлія

Біловус Роман

Махновська Діана

Гук Анна

Чикунова Дар'я

ВРАЖЕННЯ СТУДЕНТІВ ВІД ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ***Базирін Артем ст. гр. АРХ-14А***

Цей проект - це великий крок на шляху до здобуття архітектурної освіти, адже своїм змістом наближає нас до створення власних проектних рішень у майбутньому. Для мене - це велика честь проходити навчання обмірам у такому чудовому та наповненому творчою енергетикою місці, як собор Святої Софії, що є об'єктом Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Дякую нашому факультету за таку чудову можливість здобувати архітектурну освіту, взаємодіючи із багатовіковою історією нашого регіону, вивчаючи собор Святої Софії - місце, з якого почався розвиток могутньої держави, вплив якої розповсюджувався на тисячі кілометрів звідси.

Троценко Єлизавета ст. гр. АРХ-14А

Всі практичні завдання – це невеликі кроки у наше творче майбутнє. З кожним етапом ми стаємо освіченішими, мудрішими. Черпаємо велику кількість натхнення з усіх куточків яке спіймало наше око та удосконалюємося з певною дією, яку ми виконали. Для мене практики на свіжому повітрі, як особливий тип медитації, в такі моменти розумію, що я на правильному шляху. Насолоджуючись часом, проведеним за такою кропіткою працею, комунікуючи та створюючи - тебе переповнюють емоції та бажання продовжувати те, що ти почав. На такому значущому об'єкті як “Софія Київська” ми мали змогу відчувати всі особливості технологій будівництва минулих літ та отримати розуміння як покращити те, що було створено до нас, і вже на даному етапі, проявити себе, як справжній архітектор. На літній практиці я змогла презентувати свою ідею для входу у підвальне приміщення (сувенірного магазину). Моя задумка полягала в тому, що я обрала трьохгранну конструкцію з купольним дахом, двері та вікна задекоровані вітражами з рослинними мотивами, які чудово підкреслюють загадковість історії будівництва. Підвіконня та простір навколо прикрашені квітами та зеленню. З даху звисають два квіткових ліхтарика. До добудови веде доріжка з натурального каміння. Також я додала своє дизайнерське рішення щодо воріт та вікна, для більшого поєднання навколишнього середовища з прибудовою.

Прус Софія ст. гр. АРХ-14Б

Спочатку літня практика з архітектурного проектування мене лякала, адже концепція того, що ми маємо презентувати власне просторово архітектурне рішення відрізняється від тих завдань, що ми робили протягом першого курсу. Після того як мені видали моє завдання мої погляди змінились. Що може бути краще, коли тобі дають повну свободу для творчих фантазій?

Моя будівля сучасна, зовсім мала і не відноситься до архітектурного ансамблю Софії Київської, хоча й знаходиться на його території. Це дало мені можливість не намагатись дотримуватися в дизайні стилю українського бароко. Моє завдання - зробити сучасний скляний дашок над вхідною групою. Ідея полягає в тому, що з фасаду, обрамляючи вхід з лівої сторони та вгорі, ніби виростають кристалльні брили та руйнують симетрію фасаду. Завдяки тому, що конструкція скляна, відбувається цікаве заломлення світла і це ще більше підкреслює об'єми цієї геометрії.

Дробот Володимир ст. гр. АРХ-14Б

Практика виявилась доволі цікавою і пізнавальною. На ній я вперше дізнався, що таке державні будівельні норми (далі – ДБН) і сам розробив свою концепцію розвитку території. Завдання, яке я отримав, полягало в тому, щоб спроектувати зону відпочинку біля крамниці де люди могли б відпочити, насолодившись краєвидом. В моїй голові з'явилась ідея створення архітектурного навісу для захисту людей від сонця. Ідея полягала в тому, що навіс не буде повністю закритим, а матиме отвори через котрі зможе проходити світло і повітря. Так як зона відпочинку знаходиться прямо навпроти вікон крамниці, це дозволить сонячним променям доходити до вікон. Водночас нахил навісу співпадає з нахилом покрівлі крамниці, що дає більш цілісну композицію. Також я відповідально підійшов до вибору матеріалів, а саме, металу, який буде використовуватися для каркасу навісу і дерева для перекриття. На мою думку, це доволі цікава і корисна практика. Під час її проходження студент першого курсу архітектурного факультету зможе спробувати свої сили в створенні концепції для майбутнього будівництва, що матиме як функціональну, так і естетичну користь.

Чумаченко Владислав ст. гр. АРХ-14Б

Перед тим, як почалася літня практика з архітектурного проектування, в мене було небагато ентузіазму, тому що не дуже розумів різницю між нашим минулим завданням і практичним завданням. Тепер, під час виконання роботи, я розумію, наскільки це цікаве завдання, наскільки воно наближене до праці архітектора. Це і пошук шляхів архітектурного вирішення поставленої задачі, і поєднання минулого й сучасного, й різні концепції. Також важливо, що наші архітектурні новації обумовлюються необхідністю змін або переосмислення з використанням знань з минулих робіт.

Моя будівля не є сучасна, вона хоча й мала, але відіграє важливу роль в ансамблі Софії Київської, належить по стилю до українського бароко. Моїм завданням було переробити вхідну групу до цього об'єкту. Я подумав, що варто було б встановити нові двері, змінити навіс та установити пандус для людей з обмеженими можливостями. Основним будівельним матеріалом для навісу та дверей буде скло, яке відбиватиме в дзеркальній поверхні те, що його оточує, щоб найбільша увага глядачів була звернута саме на історичну частину споруди. Для пандуса буде використовуватися алюміній. Також треба зазначити, що для виконання нового завдання з архітектурного проектування потрібно працювати з ДБН, тобто знайомитися зі стандартами та відповідати ним [9].

Я хотів би подякувати нашим викладачам з архітектурного проектування, які подарували нам можливість працювати на ансамблі Софійського собору та пропонувати свої ідеї, концепції, а також викладачам з інших дисциплін, які дали зрозуміти, хто такий справжній архітектор та яка його роль і задачі у суспільному житті.

Захарова Юлія ст. гр. АРХ-14Б

Обмірно-проектна практика – це перший серйозний проект у цьому році. Враховуючи те, що попередня робота була саме в заповіднику Софія Київська, мені було набагато легше зрозуміти як робити ті ж самі кроки, креслення і на даному етапі я можу більше уваги приділити саме проектуванню та своїм ідеям. Нам запропонували нові локації для досліджень і я цьому була дуже рада.

Під час виконання цієї роботи я змогла поглибити свої знання в темі безбар'єрного простору, що є дуже важливим та актуальним зараз. Моє завдання полягало в тому, щоб зробити прохід до крамниці інклюзивним. Також я продумувала влаштування благоустрою на обраній мною ділянці. Завдячуючи конструктивній критиці та влучним порадам викладачів, я ще більше впевнилась у бажанні пов'язати своє життя з архітектурою.

Краснокуцька Анна ст. гр. АРХ-14Б

Одним із найважливіших етапів навчання студентів архітектурного факультету є обмірна практика, яка надає нам можливість набути практичного досвіду в роботі з реальними об'єктами. Нещодавно ми відвідали територію заповідника Софії Київської - видатного пам'ятника стародавнього містобудування та архітектури ЮНЕСКО.

Першим моїм враженням було захоплення. Захоплення від стародавньої архітектури, захоплення від великої кількості студентів КНУБА, які приїхали навчитись чомусь новому.

Спочатку нам провели невелику лекцію, а потім почали видавати завдання. Моїм завданням було зробити реконструкцію даху.

Під час практики ми ретельно досліджували архітектурні деталі та пропорції, а робота з об'єктом такого значення має дуже велике значення. Ми не тільки вивчали історичну та архітектурну цінність цього місця, але й дізналися багато нового про конструкцію та матеріали, використані в побудові цього давнього комплексу, завдяки працівникам та нашим викладачам.

Час пролетів дійсно непомітно і кожен студент залишився задоволеним виконаною роботою і залишив при собі купу позитивних емоцій. Обмірна практика стала для нас незабутнім досвідом. Вона допомогла нам побачити, як теорія перетворюється на практику, а досвід у вимірюванні та аналізі архітектурних об'єктів стане основою для нашої майбутньої професії.

Чайка Юлія ст. гр. АРХ-14Б

Цього літа у нас була можливість пройти практику в Софії Київській. Нам видали дуже цікаве та порівняно з іншими проектами більш творче завдання. Ми поділилися на бригади та разом

працювали на певних ділянках. У нашої команди була відкрита ділянка на газоні, на якому ми повинні були зробити своє сучасне проектне рішення. Суть мого завдання полягала в тому, щоб розмістити на газоні малу архітектурну форму, яку я мала сама придумати. У мене з'явилися такі ідеї: поставити там фонтан, скульптуру чи елемент з геометричними формами.

Працюючи в команді, ми допомагали один одному та стали більш дружніми. Особисто я отримала новий досвід та задоволення від цієї практики!

Галушка Софія ст. гр. АРХ-14Б

Спочатку літа почалась перша довгоочікувана практика, яка проходила на території заповідника Софії Київської. Завітавши туди в перший день, нас зустрів екскурсивод і розказав історію будівництва заповідника, а далі ми ознайомилися з розташуванням, екстер'єром та інтер'єром Софії Київської. Ми багато нового дізналися про цю споруду і екскурсія вразила кожного з нас. Після цього нам видали завдання і ми працювали над роботами, робили обміри фасадів та місцевості, обмірковували кожний етап проекту. Суть мого завдання полягала в тому, що я мала цікаво розпланувати благоустрій вільної ділянки за дзвіницею. Варіантів було безліч, а саме: зона відпочинку з лавками та фонтаном, інфопростір, або ж альтанка. Найбільше мені сподобалася ідея з альтанкою, яку я вирішила розташувати по центру, та трішки озеленити територію, додавши дерева, кущі. В цілому, це виглядало гарно і доповнено. Завершивши та отримавши результати, я була задоволена обмірною практикою, як виявилася справді корисною для нас.

Махновська Діана ст. гр. АРХ-14А

Практика стала початком нового етапу у нашому архітектурному шляху, ми отримали незабутній досвід у святому місці, яке несе за собою століття історії. Моїм завданням було озеленення та створення зони відпочинку на задньому дворі Софії Київської. Була пророблена робота над рельєфом і ландшафтом та зведенням малих архітектурних споруд: а саме, запропоновано лавку у формі півкола з рельєфними дерев'яними вставками, декоративний об'єкт зі скляних панелей, на яких вигравіювано елементи сучасного та первісного фасадів Софії Київської, які складаються в одне ціле, якщо стати перед ними. особливістю є те, що через скло видніється як сильно змінився вигляд Софії. На мою думку, розроблений проект благоустрою та озеленення території значно покращить вигляд цього місця, а отже матиме більшу популярність серед відвідувачів.

Мельничук Михайло ст. гр. АРХ-14А

Для мене практика була повчальним досвідом. Ми змогли використати теоретичні знання із навчання на практиці, у цей же час ми здобули нові про оздоблення покращення та реставрацію, і я вважаю це дуже важливим кроком у нашому становленні як архітекторів.

Моїм завданням було зробити навіс над археологічним розкопом, я вибрав металеву конструкцію із скляним покриттям, що має невелику висоту, щоб не перекривала частину фасаду Софіївського Собору. Як основний матеріал я обрав броньоване скло для захисту як від зовнішньої середовища так і від людських факторів.

Гармаш В'ячеслав ст. гр. АРХ-14А

Літня практика в нашому університеті — це чудовий досвід в історичному місці з найкращими викладачами та студентами. За цей час я навчився проводити обміри і дослідження історії архітектурного об'єкта, а також пошук нових рішень для його реконструкції. Моя робота складалася з декількох етапів, а саме: створення ескізів і пошук рішень для модернізації будівлі, обміри існуючої конструкції, креслення концепції нової споруди та її малюнок.

Я був дуже задоволений процесом, та набутим досвідом, який мені безсумнівно буде у нагоді в майбутньому. Мій проект представляє собою реконструкцію фасаду сувенірної крамнички. Даний фасад являє собою собою цоколь, два різних за шириною вікна, двері та багатоскатний дах.

Для модернізації будівлі, у проекті мною були запропоновані наступні зміни:

заміна дверей на більш сучасний варіант, зміна висоти вікон, реконструкція даху з багатоскатного на односкатний, оголення цегляної кладки по боках фасаду, встановлення дерев'яних

перемичок над вікнами. Для забезпечення освітлення, я запропонував встановити два металевих ліхтарі на стіні, з двох боків від входу. При цьому цоколь і карниз залишаються незмінними.

ФОТОГРАФІЇ З ОБМІРНО-ПРОЕКТНОЇ ПРАКТИКИ НА ТЕРИТОРІЇ АНСАМБЛЮ «СОФІЙСЬКОГО СОБОРУ»

Студенти продовжують роботу в укритті під час чергової повітряної тривоги

Хід занять з обмірно-проектної практики на території ансамблю Софійського собору

Студентські доповіді, обґрунтування та захист авторської ідеї

Виступ співробітників Національного заповідника «Софія Київська», першого заступника генерального директора – Кириленка Вадима Вікторовича та головної архітекторки – Павлової Сніжани Володимирівни

Під час практичних занять студенти мали можливість познайомитись із унікальними пам'ятками культурного серця України. На території заповідника "Софія Київська" були досліджені взірці архітектурної спадщини, вагомим засобом навчального процесу стали екскурсії, натурні обстеження, замальовки та обміри. Також студенти змогли спробувати свої сили у першому проектному завданні, застосувавши знання та навички, отримані протягом першого року навчання.

Не лінійна методика виконання роботи, що складалась із доволі різноманітних етапів, а також розширений формат комунікації з викладачами та між одногрупниками, були спрямовані на глибоке залучення студентів до учбового процесу та створення корисного пам'ятного досвіду.

Обмірно-проектна практика стала важливим етапом підготовки майбутніх архітекторів, покликаним сприяти їх професійному розвитку та розумінню особливостей обраної професії. На території Національного заповідника «Софія Київська» студенти отримали можливість попрацювати в гармонійному середовищі, яке їм належить навчитись творити, наочно познайомились із пам'ятками архітектури, які їм в майбутньому доведеться оберігати.

Список літератури

1. Софія Київська у новітніх дослідженнях: колективна монографія / Національний заповідник "Софія Київська"; Вінницька обласна друкарня, 2018. - 368 с. - ISBN 978-966-621-644-4.
2. Ніканоров С.О., Слепцов О.С., Русевич Т.В. Архітектурне навчання в умовах надзвичайних подій // Архітектурний вісник КНУБА: Наук.-вироб. Збірник.-К.: КНУБА, 2022.- Вип. 24-25. С. 11 – 20.
3. Новосад І.Г. There is influence of colour on residential typical building, was built in 1970-1980 years during reconstruction. // Scope Academic House. B&M Publishing. – 10 december, 2013. – UK, S Yorkshire, Sheffield, B&M Publishing USA, San Francisco, California. – С. 156-161.
4. Слепцов О. С. Архітектурне проектування і реконструкція православних храмів: Підручник для ВНЗ / Українська академія архітектури, Київський національний університет будівництва та архітектури, Науково-проектне архітектурне бюро ЛПЦЕНЗіАРХ. — К.: А+С, 2014. — 272 с., ISBN 978-966-8613-56-2
5. Ніканоров, С. О. (2011). Використання мобільних споруд на туристичних маршрутах при рекреаційних комплексах. Сучасні проблеми архітектури та містобудування, Випуск 27, 261-273 с.
6. Слепцов О.С. Реконструкція громадських будівель і комплексів :Підручник для ВНЗ / Українська академія архітектури, Київський національний університет будівництва та архітектури, Науково-проектне архітектурне бюро ЛПЦЕНЗіАРХ. — К.: А+С, 2018. — 272 с.
7. Нікітенко Н. Бароко Софії Київської. — К., 2015. — С. 43–50.
8. Кондаков Н.П. О фресках лестницы Киево-Софийского собора // ЗРАО. – Т. 3, вып. 3 и 4 (СПб., 1888). – С. 287–306. В українському перекладі див.: Кондаков Н. Про фрески сходових веж Києво-Софійського собору / Перекл. та ред. Д. Гордієнка // Софія Київська: Візантія. Русь. Україна. Вип. III: зб. наук. праць, присвячена 170-літтю з дня народження Н.П. Кондакова (1844–1925). – К., 2014. – С. 217–238
9. ДБН В.2.2-40:2018 Інклюзивність будівель і споруд. – К.: Укрархбудінформ, 2018. – 64 с.

PRACTICAL SESSIONS OF FIRST-YEAR STUDENTS ON THE TERRITORY OF ST. SOPHIA CATHEDRAL

Annotation: The article provides an analysis of the results of educational measurement and design work conducted within the territory of the National Conservation Area "St. Sophia of Kyiv" by first-year students of the Department of Fundamentals of Architecture and Architectural Design at Kyiv National University of Construction and Architecture. The structure of student work and the methodology of its implementation are described, along with collected samples of student projects and feedback on task execution. The obtained results aim to document the most successful approaches and tools in the educational process, with the goal of improving it in the future.

Keywords: St. Sophia of Kyiv, practice, measurements, reconstruction.